

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. gruodžio 5 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Tarpusavio pripažinimas – Finansinės baudos – Nepripažinimo ir nevykdymo pagrindai – Pamatinis sprendimas 2005/214/TVR – Sprendimas, priimtas valstybės narės institucijos, remiantis transporto priemonės registracijos duomenimis – Suinteresuotojo asmens susipažinimas su skirtomis baudomis ir galimybės apskūsti – Teisė į veiksmingą teisminę gynybą“

Byloje C-671/18

dėl *Sąd Rejonowy w Chełmnie* (Kulmo apylinkės teismas, Lenkija) 2018 m. spalio 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. spalio 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, inicijuotoje

Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie (CJIB),

dalyvaujant:

Z.P.,

Prokuratura Rejonowa w Chełmnie,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai M. Safjan, L. Bay Larsen ir C. Toader,

generalinis advokatas P. Pikamäe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir M. L. Noort,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Hesse ir J. Schmoll,
- Europos Komisijos, atstovaujamos R. Troosters ir A. Szmytkowska,

* Proceso kalba: lenkų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms (OL L 76, 2005, p. 16), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24; toliau – pamatinis sprendimas), 7 straipsnio 2 dalies g punkto ir 20 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą, inicijuotą *Centraal Justitieleel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie (CJIB)* (Saugumo ir teisingumo ministerijos (CJIB) Centrinė baudų išieškojimo tarnyba, Nyderlandai; toliau – Centrinė skolų išieškojimo tarnyba), siekiant, kad Lenkijoje būtų pripažinta ir įvykdyta finansinė bauda, skirta Z.P. Nyderlanduose už kelių eismo taisyklių pažeidimą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Pamatinio sprendimo 1, 2, 4 ir 5 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) 1999 m. spalio 15–16 d. Tamperėje susirinkusi Europos Vadovų Taryba patvirtino abipusio pripažinimo principą, kuris turėtų tapti teismo bendradarbiavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose Sąjungoje pagrindu.

(2) Abipusio pripažinimo principas turėtų būti taikomas teisminių arba administracinių institucijų skiriamoms finansinėms baudoms, siekiant palengvinti sprendimų dėl tokių baudų vykdymą valstybėje narėje, kuri nėra valstybė, kurioje baudos yra paskirtos.

<...>

(4) Šis pamatinis sprendimas taip pat turėtų būti taikomas finansinėms baudoms, paskirtoms už kelių eismo taisyklių pažeidimus.

(5) Šiame pamatiniame sprendime gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Sutarties 6 straipsnyje ir išdėstytų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje <...>“

- 4 Pamatinio sprendimo 1 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ nustatyta:

„Šiame pamatiniame sprendime:

- a) „sprendimas“ – tai galutinis sprendimas, kuriuo reikalaujama, kad fizinis arba juridinis asmuo sumokėtų finansinę baudą tais atvejais, kai sprendimą priėmė:
 - i) sprendimą priėmusios valstybės teismas už baudžiamąjį nusižengimą [nusikalstamą veiką] pagal sprendimą priėmusios valstybės teisę;
 - ii) sprendimą priėmusios valstybės institucija, išskyrus teismą, už baudžiamąjį nusižengimą [nusikalstamą veiką] pagal sprendimą priėmusios valstybės teisę, jeigu konkrečiam asmeniui buvo sudaryta galimybė išnagrinėti jo bylą teisme, turinčiame jurisdikciją visų pirma baudžiamosiose bylose;

- iii) sprendimą priėmusios valstybės institucija, išskyrus teismą, už teisės normas pažeidžiančias veikas, už kurias baudžiama pagal sprendimą priėmusios valstybės nacionalinę teisę, jeigu konkrečiam asmeniui buvo sudaryta galimybė išnagrinėti jo bylą teisme, turinčiame jurisdikciją visų pirma baudžiamosiose bylose;
- iv) teismas, turintis jurisdikciją visų pirma baudžiamosiose bylose, kai sprendimas buvo priimtas dėl iii papunktyje nurodyto sprendimo;

b) „finansinė bauda“ – tai prievolė sumokėti:

- i) sprendime nustatytą pinigų sumą, priėmus apkaltinamąjį nuosprendį už nusikaltimą;

<...>

5 Pamatinio sprendimo 3 straipsnyje „Pagrindinės teisės“ numatyta:

„Šis pamatinis sprendimas nekeičia įsipareigojimo gerbti Sutarties 6 straipsnyje įtvirtintas pagrindines teises ir pagrindinius teisės principus.“

6 Pamatinio sprendimo 5 straipsnio 1 dalyje dėl jo taikymo srities nurodyta:

„Pagal šio pamatinio sprendimo sąlygas ir netikrinant veikos dvigubo baudžiamumo, sprendimai pripažįstami ir vykdomi už šiuos nusikaltimus, jeigu už juos baudžiama sprendimą priėmusioje valstybėje ir kaip jie yra apibrėžti sprendimą priėmusios valstybės teisės:

<...>

- elgesys, pažeidžiantis kelių eismo taisykles, įskaitant taisyklių dėl vairavimo ir poilsio laiko bei taisyklių dėl pavojingų krovinių pažeidimus,

<...>

7 Pamatinio sprendimo 6 straipsnyje nurodyta:

„Sprendimą vykdančiosios valstybės kompetentingos institucijos, nereikalaujamos jokių papildomų formalumų, pripažįsta joms pagal 4 straipsnį perduotus sprendimus ir nedelsdamos imasi būtinų priemonių, kad jie būtų vykdomi, išskyrus atvejus, kai kompetentinga institucija nusprendžia taikyti 7 straipsnyje numatytą pagrindą nepripažinti ar nevykdyti sprendimo.“

8 Pamatinio sprendimo 7 straipsnio „Nepripažinimo ir nevykdymo pagrindai“ 2 dalies g punkte ir 3 dalyje įtvirtinta:

„2. Sprendimą vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija taip pat gali atsisakyti pripažinti ir vykdyti sprendimą, jeigu yra nustatyta, kad:

<...>

- g) pagal 4 straipsnyje numatytą liudijimą atitinkamas asmuo rašytinės procedūros atveju pagal sprendimą priėmusios valstybės teisę nebuvo asmeniškai ar per atstovą, kompetentingą pagal nacionalinę teisę, informuotas apie savo teisę ginčyti bylą [pateikti skundą] ir pasinaudojimo tokia teisių gynimo priemone terminus;

<...>

i) pagal 4 straipsnyje numatytą liudijimą asmuo asmeniškai nedalyvavo teisminiame nagrinėjime, po kurio buvo priimtas sprendimas, išskyrus atvejus, kai liudijime nurodyta, kad pagal kitus sprendimą priėmusios valstybės nacionalinėje teisėje nustatytus procesinius reikalavimus:

<...>

iii) jam įteikus sprendimą ir jį aiškiai informavus apie teisę į bylos persvarstymą [pakartotinį bylos nagrinėjimą] arba teisę pateikti apeliacinį skundą, kurių nagrinėjimo procese šis asmuo turi teisę dalyvauti ir kurie suteikia galimybę bylą pakartotinai nagrinėti iš esmės, įskaitant naujus įrodymus, o po šio proceso pirminis sprendimas gali būti panaikintas, asmuo:

– aiškiai nurodė, kad jis neginčija sprendimo,

arba

– per taikomą laikotarpį [nustatytą terminą] nepareikalavo persvarstyti bylą [pakartotinai išnagrinėti bylą] arba nepateikė apeliacinio skundo;

<...>

3. 1 dalyje ir 2 dalies c, g, i ir j punktuose nurodytais atvejais, prieš nusprendama visiškai ar iš dalies nepripažinti ir nevykdyti sprendimo, vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija bet kuriuo tinkamu būdu konsultuojasi su sprendimą priėmusios valstybės kompetentinga institucija ir atitinkamais atvejais prašo jos nedelsiant pateikti visą būtiną informaciją.“

9 Pamatinio sprendimo 20 straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Kai dėl 4 straipsnyje nurodyto liudijimo kyla klausimas, kad galėjo būti pažeistos Sutarties 6 straipsnyje įtvirtintos pagrindinės teisės ar pagrindiniai teisės principai, kiekviena valstybė narė gali prieštarauti sprendimų pripažinimui ir vykdymui. Taikoma 7 straipsnio 3 dalyje nurodyta procedūra.“

Nyderlandų teisė

10 *Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften* (Įstatymas, nustatantis administracinės teisės nuostatų taikymą tam tikrų kelių eismo kodekso nuostatų pažeidimams; toliau – Kelių eismo kodeksas) 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta, kad administracinė nuobauda skiriama sprendimu, kuriame nurodoma jo priėmimo data. Šis sprendimas priimamas per keturis mėnesius nuo pažeidimo padarymo dienos ir siunčiamas suinteresuotojo asmens nurodytu adresu. Jei to padaryti neįmanoma ir pažeidimas buvo padarytas naudojant motorinę transporto priemonę arba tokia transporto priemone, kurios registracijos numeris žinomas, sprendimas, kuriuo skiriama administracinė nuobauda, turi būti priimtas per keturis mėnesius nuo tos dienos, kai tapo žinomas šios transporto priemonės registracijos numerio savininko vardas, pavardė ir adresas; toks sprendimas siunčiamas šiuo adresu. Nurodytas sprendimas priimamas ne vėliau, kaip praėjus penkeriems metams nuo pažeidimo padarymo dienos.

11 Kelių eismo kodekso 5 straipsnyje įtvirtinta, kad jei nustatyta, jog pažeidimas padarytas naudojant motorinę transporto priemonę arba tokia transporto priemone, kuriai suteiktas registracijos numeris, bet neįmanoma iš karto nustatyti, kas yra šios transporto priemonės vairuotojas, nepažeidžiant šio kodekso 31 straipsnio 2 dalies, administracinė nuobauda skiriama asmeniui, kurio vardu registracijos numeris buvo įtrauktas į registrą tuo metu, kai buvo padarytas pažeidimas.

12 Remiantis Kelių eismo kodekso 8 straipsniu, sprendimas, kuriuo skiriama administracinė nuobauda, turi būti panaikintas, jei motorinės transporto priemonės registracijos numerio savininkas jį apskundžia ir, pirma, įtikina, kad šia transporto priemone kitas asmuo naudojosi prieš jo valią ir jis tinkamai negalėjo sukliudyti šiam naudojimuisi, antra, pateikia rašytinę bent trijų mėnesių trukmei siekiant

gauti pelno sudarytą šios transporto priemonės nuomos sutartį, pagal kurią galima nustatyti, kas ja naudojosi pažeidimo padarymo dieną, arba, trečia, pateikia savo kaltę paneigiantį įrodymą arba pareiškimą, iš kurio matyti, kad pažeidimo padarymo dieną jis nebebuvo atitinkamos motorinės transporto priemonės savininkas ar valdytojas.

13 *Algemeen wet bestuursrecht* (Bendrasis administracinės teisės įstatymas) 6:7 straipsnyje nustatyta:

„Prieštaravimas arba skundas pateikiamas per šešių savaičių terminą.“

14 Šio statymo 6:8 straipsnyje numatyta:

„Termino eiga prasideda kitą dieną po sprendimo priėmimo, laikantis nustatytų reikalavimų.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

15 Centrinė baudų išieškojimo tarnyba yra Nyderlandų Karalystės saugumo ir teisingumo ministerijos padalinys, iš esmės atsakingas už baudų, skirtų už kelių eismo taisyklių pažeidimus, išieškojimą.

16 2017 m. lapkričio 9 d. Centrinė baudų išieškojimo tarnyba priėmė sprendimą, juo Z.P. skyrė 232 EUR baudą už kelių eismo kodekso pažeidimą, padarytą Lenkijoje jo vardu įregistruotos transporto priemonės vairuotojo. Pagal Kelių eismo kodekso 5 straipsnį, jei neįrodyta kitaip, atsakomybė tenka asmeniui, kurio vardu transporto priemonė įregistruota.

17 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimas skirti baudą įteiktas jį įmetus į Z.P. pašto dėžutę ir kad šiame sprendime nurodyta, jog Z.P. turi teisę pateikti skundą vėliausiai iki tų pačių metų gruodžio 21 d. Skundo pateikimo terminas pradėtas skaičiuoti ne nuo šio sprendimo gavimo, bet nuo jo priėmimo dienos.

18 Kadangi 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimas nebuvo apskūstas, jis įsiteisėjo 2017 m. gruodžio 21 d.

19 2018 m. gegužės 24 d. raštu Centrinė baudų išieškojimo tarnyba kreipėsi į *Sąd Rejonowy w Chełmnie* (Kulmo apylinkės teismas, Lenkija), prašydama pripažinti ir vykdyti 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimą.

20 *Sąd Rejonowy w Chełmnie* (Kulmo apylinkės teismas) Z.P. tvirtino, kad ginčijamo pažeidimo padarymo dieną jis buvo pardavęs atitinkamą transporto priemonę ir apie tai informavęs savo draudiką. Tačiau jis pripažįsta, kad neinformavo transporto priemonės registravimo institucijos. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme Z.P. teigė, kad tiek 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimo siuntimo forma, tiek jo turinys jam buvo nesuprantami ir kad jis nežinojo, jog įteiktas dokumentas buvo oficialus.

21 Kadangi Z.P. taip pat nurodė, kad nežinojo, kada 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimas jam buvo įteiktas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis pamatinio sprendimo 7 straipsnio 3 dalimi, paprašė Centrinės baudų išieškojimo tarnybos jam nurodyti šią datą. Ji atsakė, kad tokios informacijos neturi.

22 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui visų pirma kyla klausimas, ar Z.P. turėjo galimybę kreiptis į teismą, kad jis išnagrinėtų jo bylą, ir ar yra priežasčių, leidžiančių atsisakyti vykdyti 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimą, remiantis pamatiniu sprendimu. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad teisė į veiksmingą teisminę gynybą galėtų būti pažeista, jeigu ikiteisminėje stadijoje nesuteikiamas tinkamas apskundimo terminas.

- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat kyla klausimas, ar pagal pamatinį sprendimą galima taikyti skirtingą požiūrį į nubaustus asmenis, atsižvelgiant į tai, ar baudos skiriamos už administracinius pažeidimus, baudžiamuosius nusižengimus arba nusikaltimus.
- 24 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl to, ar bauda, skirta remiantis transporto priemonės registracijos numeriu ir informacija, gauta pagal tarpvalstybinę keitimosi transporto priemonių registracijos duomenimis sistema, atitinka principą, pagal kurį Lenkijos teisėje pripažįstama tik asmeninė baudžiamoji atsakomybė.
- 25 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Rejonowy w Chełmnie* (Kulmo apylinkės teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar <...> pamatinio sprendimo <...> 7 straipsnio 2 dalies i punkto iii papunkčio ir 20 straipsnio 3 dalies nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad pagal šias nuostatas teismui suteikiama teisė atsisakyti vykdyti sprendimą priėmusios valstybės institucijos, kuri nėra teismas, sprendimą nustatčius, kad jis buvo įteiktas pažeidžiant šalies teisę į veiksmingą teisminę gynybą?
2. Būtent, ar atsisakymas vykdyti sprendimą gali būti grindžiamas tuo, kad, nors ir buvo laikomasi sprendimą priėmusioje valstybėje galiojančių procedūrų, susijusių su įteikimu ir terminais, numatytais siekiant apskusti sprendimą, nurodytą pamatinio sprendimo 1 straipsnio a punkto ii ir iii papunkčiuose, sprendimo vykdymo valstybėje gyvenančiai šaliai per procedūrą, vykusią iki bylos nagrinėjimo teisme, nebuvo užtikrinta reali ir veiksminga galimybė apginti savo teises, nesant pakankamai laiko tinkamai sureaguoti į įteiktą sprendimą, kuriuo skiriama bauda?
3. Ar pagal pamatinio sprendimo 3 straipsnio nuostatas asmenims, kuriems skiriama bauda, suteikiamos teisinės gynybos apimtys gali priklausyti nuo to, ar bauda skiriama už administracinį pažeidimą, baudžiamąjį nusižengimą ar nusikaltimą?
4. Ar atsižvelgiant į tikslus ir principus, nustatytus pamatiniame sprendime, įskaitant jo 3 straipsnį, turi būti vykdomi neteisminių institucijų sprendimai, priimti remiantis sprendimą priėmusios valstybės teisės aktų nuostatomis, pagal kurias atsakomybė už kelių eismo taisyklių pažeidimą tenka asmeniui, kurio vardu yra registruota transporto priemonė, taigi sprendimai, priimami remiantis vien informacija, gauta pagal tarpvalstybinę keitimosi transporto priemonių registracijos duomenimis sistema, netaikant jokios tyrimo procedūros šioje byloje, įskaitant faktinio pažeidėjo nustatymo procedūrą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmų trijų klausimų

- 26 Pirmiausia reikia priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, vykstant SESV 267 straipsnyje įtvirtintai nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrai, pastarasis nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išnagrinėti jam pateiktą bylą. Tokiu atveju Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus. Be to, Teisingumo Teismui gali tekti atsižvelgti į Sąjungos teisės normas, kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nebuvo nurodęs savo klausime (2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Smith*, C-122/17, EU:C:2018:631, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 27 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pirmasis klausimas grindžiamas prielaida, jog pamatinio sprendimo 7 straipsnio 2 dalies i punkto iii papunktis taikomas pagrindinėje byloje. Tačiau iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad nagrinėjamu atveju byla nepasiekė teismo nagrinėjimo stadijos; pagrindinė byla susijusi tik su galimybe apskusti

administracinės valdžios institucijos skirtą baudą Nyderlandų ministerijai, o ne su galimybe perduoti bylą nagrinėti teismui po to, kai ministerija priims sprendimą. Todėl, siekiant pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui naudingą atsakymą, reikia išaiškinti pamatinio sprendimo 7 straipsnio 2 dalies g punktą.

- 28 Pateikdamas pirmąjį–trečiąjį klausimus, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar, pirma, pamatinio sprendimo 7 straipsnio 2 dalies g punktas ir 20 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinami taip, kad, jeigu sprendimas skirti finansinę baudą įteiktas pagal jį priėmusios valstybės narės nacionalinės teisės aktą, kartu informuojant apie teisę jį apskusti ir apskundimo terminą, vykdančiosios valstybės narės institucija gali atsisakyti pripažinti ir vykdyti šį sprendimą, jei paaiškėja, kad suinteresuotasis asmuo neturėjo pakankamai laiko jį apskusti, ir, antra, ar tai, kad atitinkamos finansinės baudos skyrimo procedūra yra administracinio pobūdžio, turi įtakos vykdančiosios valstybės narės kompetentingų institucijų pareigoms.
- 29 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip tai ypač matyti iš pamatinio sprendimo 1 ir 6 straipsnių, taip pat iš jo 1 ir 2 konstatuojamųjų dalių, juo siekiama įdiegti veiksmingą sprendimų, kuriais galutinai skiriama finansinė bauda fiziniam ar juridiniam asmeniui už vieną iš jo 5 straipsnyje išvardytų pažeidimų, tarpvalstybinio pripažinimo ir vykdymo sistemą (2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Baláž*, C-60/12, EU:C:2013:733, 27 punktas).
- 30 Be abejo, jeigu pamatinio sprendimo 4 straipsnyje nurodytas liudijimas, kuris pridedamas prie sprendimo skirti finansinę baudą, suteikia pagrindo manyti, kad galėjo būti pažeistos ESS 6 straipsnyje įtvirtintos pagrindinės teisės ar pagrindiniai teisės principai, kompetentingos vykdančiosios valstybės narės institucijos gali atsisakyti pripažinti ir vykdyti tokį sprendimą, esant vienam iš nepripažinimo ir nevykdymo pagrindų, išvardytų pamatinio sprendimo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse, taip pat remdamosi jo 20 straipsnio 3 dalimi (2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Baláž*, C-60/12, EU:C:2013:733, 28 punktas).
- 31 Atsižvelgiant į tai, kad tarpusavio pripažinimo principas, kuriuo pagrįsta pamatinio sprendimo bendra struktūra, kaip matyti iš jo 6 straipsnio, reiškia, kad valstybės narės iš principo privalo pripažinti pagal pamatinio sprendimo 4 straipsnį perduotą sprendimą skirti finansinę baudą be jokių kitų formalumų ir nedelsdamos imtis visų jam įvykdyti būtinų priemonių, atsisakymo pripažinti ir vykdyti tokį sprendimą pagrindai turi būti aiškinami siaurai (2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Baláž*, C-60/12, EU:C:2013:733, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 32 Nagrinėjamu atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2018 m. gegužės 24 d. Centrinė baudų išieškojimo tarnyba kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą prašydama pripažinti ir vykdyti sprendimą, kuriuo Z.P. skirta bauda už kelių eismo taisyklių pažeidimą. Prie prašymo buvo pridėtas lenkų kalba surašytas liudijimas, kaip reikalaujama pagal pamatinio sprendimo 4 straipsnį, ir sprendimas skirti baudą. Šiame liudijime buvo nurodyta, kad suinteresuotasis asmuo Z.P. turėjo galimybę kreiptis į baudžiamosios justicijos teismą, kurią suteikti reikalaujama pagal pamatinio sprendimo 1 straipsnio a punkto iii papunktį.
- 33 Šiomis aplinkybėmis, kaip matyti iš šio sprendimo 31 punkto, vykdančiosios valstybės narės kompetentinga institucija iš principo privalo pripažinti ir vykdyti perduotą sprendimą ir gali atsisakyti tą daryti, nukrypdamą nuo bendrosios taisyklės, tik esant vienam pamatiniame sprendime aiškiai numatytų nepripažinimo ar nevykdymo pagrindų.
- 34 Atsisakymo pripažinti ir vykdyti sprendimą skirti finansinę baudą pagrindas, numatytas pamatinio sprendimo 7 straipsnio 2 dalies g punkte, apima atvejį, kai suinteresuotasis asmuo „pagal sprendimą priėmusios valstybės teisę“ nebuvo asmeniškai ar per atstovą, kompetentingą pagal nacionalinę teisę, informuotas apie teisę apskusti sprendimą ir apskundimo terminą.

- 35 Darydamas nuorodą į valstybių narių teisę, Sąjungos teisės aktų leidėjas paliko joms galimybę spręsti, kaip suinteresuotąjį asmenį informuoti apie jo teisę apskūsti sprendimą, tokio apskundimo terminą ir šio termino eigos pradžią, su sąlyga, kad sprendimas įteikiamas tinkamai ir užtikrinama teisė į gynybą (pagal analogiją žr. 2017 m. kovo 22 d. Sprendimo *Tranca ir kt.*, C-124/16, C-188/16 ir C-213/16, EU:C:2017:228, 42 punktą).
- 36 Šiuo aspektu iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimas, kuriuo Z.P. skirta bauda, buvo įteiktas pagal Nyderlandų teisę ir kad jame buvo informuota apie teisę jį apskūsti ir apie tai, kad skundas turi būti pateiktas vėliausiai iki tų pačių metų gruodžio 21 d.
- 37 Reikia pažymėti, kad pamatinio sprendimo 3 straipsnyje numatyta, jog jis nekeičia įsipareigojimo gerbti ESS 6 straipsnyje įtvirtintas pagrindines teises ir pagrindinius teisės principus. Dėl šios priežasties pamatinio sprendimo 20 straipsnio 3 dalyje taip pat numatyta, kad vykdančiosios valstybės narės kompetentinga institucija gali atsisakyti pripažinti ir vykdyti sprendimą skirti finansinę baudą, jeigu juo pažeidžiamos Sutarties 6 straipsnyje įtvirtintos pagrindinės teisės ar pagrindiniai teisės principai.
- 38 Šiuo aspektu reikia nurodyti, kad Sąjungos teisėje teisės subjektams numatytų teisių veiksmingos teisminės gynybos principas, į kurį daroma nuoroda ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kylantis iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, kuris yra įtvirtintas 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 ir 13 straipsniuose ir patvirtintas Pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnyje (2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 35 punktas).
- 39 Tinkamo sprendimų gavimo užtikrinimas, t. y. jų įteikimas suinteresuotajam asmeniui, taip pat pakankamo laiko apskūsti tokius sprendimus ir parengti skundą suteikimas patenka į reikalavimą paisyti teisę į veiksmingą teisminę gynybą (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *PPG ir SNF / ECHA*, C-625/11 P, EU:C:2013:594, 35 punktą ir 2017 m. kovo 2 d. Sprendimo *Henderson*, C-354/15, EU:C:2017:157, 72 punktą).
- 40 Pažymėtina, kad šešių savaičių terminas, kaip nurodytas pagrindinėje byloje, yra pakankamas, kad suinteresuotasis asmuo galėtų apsispręsti, ar apskūsti sprendimą, kuriuo skirta bauda.
- 41 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nagrinėjamu atveju kyla abejonių dėl tikslios 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimo įteikimo datos, nes sprendimas įteiktas įmetant jį į adresato pašto dėžutę, taigi ir dėl datos, nuo kurios jo adresatas galėjo pasinaudoti galimybe jį apskūsti.
- 42 Vis dėlto remiantis prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodyta informacija negalima daryti išvados, kad pagrindinėje byloje Z.P. neturėjo pakankamai laiko pasirengti gynybai. Kad ir kaip būtų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, turi patikrinti, ar suinteresuotasis asmuo iš tikrųjų galėjo susipažinti su sprendimu, kuriuo jam skirta bauda, ir turėjo pakankamai laiko pasirengti gynybai.
- 43 Jeigu tai pasitvirtintų, pagal tarpusavio pripažinimo principą, kuriuo pagrįsta pamatinio sprendimo bendra struktūra, vykdančiosios valstybės narės kompetentinga institucija privalo pripažinti pagal pamatinio sprendimo 4 straipsnį perduotą sprendimą skirti finansinę baudą be jokių kitų formalumų ir nedelsdama imtis visų jam įvykdyti būtinų priemonių, kaip nurodyta šio teismo sprendimo 31 punkte.
- 44 Atvirkščiai, jeigu išnagrinėjusi turimą informaciją vykdančiosios valstybės narės kompetentinga institucija konstatuotų, kad pamatinio sprendimo 4 straipsnyje numatytas liudijimas suteikia pagrindo manyti, kad galėjo būti pažeistos pagrindinės teisės ar pagrindiniai teisės principai, ji gali atsisakyti

pripažinti ir vykdyti perduotą sprendimą. Tačiau prieš tai, laikydamosi pamatinio sprendimo 7 straipsnio 3 dalies, ji turi prašyti sprendimą priėmusios valstybės narės institucijos pateikti visą būtiną informaciją.

- 45 Kad būtų užtikrintas pamatinio sprendimo veiksmingumas, sprendimą priėmusios valstybės narės institucija turi pateikti tokią informaciją (pagal analogiją žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Generalstaatsanwaltschaft (Kalinimo sąlygos Vengrijoje)*, C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 64 punktą).
- 46 Dėl klausimo, ar tai, kad finansinė bauda skirta per administracinę procedūrą, gali turėti įtakos vykdančiosios valstybės narės kompetentingų institucijų pareigoms, reikia nurodyti, kad, pamatinio sprendimo 2 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog juo siekiama, kad tarpusavio pripažinimo principas būtų taikomas tiek teisminių, tiek administracinių institucijų skiriamoms finansinėms baudoms.
- 47 Iš pamatinio sprendimo 1 straipsnio matyti, kad sprendimą skirti finansinę baudą gali priimti ne tik valstybės narės teismas dėl nusikalstamos veikos pagal šios valstybės narės teisę, bet ir kita jos institucija tiek dėl nusikalstamos veikos, tiek dėl kitų pagal sprendimą priėmusios valstybės nacionalinę teisę baudžiamų veikų, jeigu jomis pažeidžiamos teisės normos, su sąlyga, kad abiem atvejais suinteresuotasis asmuo turi galimybę kreiptis į teismą, visų pirma turintį jurisdikciją nagrinėti būtent baudžiamąsias bylas.
- 48 Be to, pamatinio sprendimo 5 straipsnio 1 dalyje aiškiai numatyta, kad šis sprendimas taikomas ir finansinėms baudoms, skirtoms už pažeidimus, kuriuos sudaro „elgesys, pažeidžiantis kelių eismo taisykles“. Teisingumo Teismas jau turėjo progos pripažinti, kad įvairiose valstybėse narėse šie pažeidimai traktuojami nevienodai: kai kuriose iš jų jie laikomi administraciniais teisės pažeidimais, o kitose – baudžiamaisiais nusižengimais (2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Baláž*, C-60/12, EU:C:2013:733, 34 ir 46 punktai).
- 49 Taigi tai, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama bauda yra administracinė, neturi jokios įtakos pareigoms, kurios tenka kompetentingoms vykdančiosios valstybės narės institucijoms.
- 50 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį–trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad pamatinio sprendimo 7 straipsnio 2 dalies g punktas ir 20 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinami taip: kadangi sprendimas skirti baudą buvo įteiktas laikantis jį priėmusios valstybės narės nacionalinės teisės akto ir jame buvo informuota apie teisę jį apskusti ir apskundimo terminą, vykdančiosios valstybės narės institucija negali atsisakyti pripažinti ir vykdyti šį sprendimą, su sąlyga, kad suinteresuotasis asmuo turėtų pakankamai laiko jį apskusti, o tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas; tam neturi reikšmės tai, kad bauda skirta per administracinę procedūrą.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 51 Pateikdamas ketvirtąjį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar pamatinio sprendimo 20 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad kompetentinga vykdančiosios valstybės narės institucija gali atsisakyti pripažinti ir vykdyti sprendimą, kuriuo skiriama finansinė bauda už kelių eismo taisyklių pažeidimus, jeigu tokia bauda skirta asmeniui, kurio vardu įregistruota atitinkama transporto priemonė, remiantis sprendimą priėmusios valstybės narės nacionalinės teisės akte numatyta atsakomybės prezumpcija.
- 52 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš Kelių eismo kodekso 5 straipsnio, pagal Nyderlandų teisės sistemą, jeigu pažeidimas padarytas naudojant motorinę transporto priemonę, kuriai suteiktas registracijos numeris, bet neįmanoma iš karto nustatyti, kas yra šios transporto priemonės vairuotojas, administracinė nuobauda skiriama asmeniui, kurio vardu registracijos numeris buvo įtrauktas į registrą tuo metu, kai buvo padarytas pažeidimas.

- 53 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl šios nuostatos atitikties Pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnyje – jis atitinka EŽTK 6 straipsnio 2 dalį – įtvirtintam nekaltumo prezumpcijos principui.
- 54 Šiuo klausimu iš Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos dėl EŽTK 6 straipsnio 2 dalies (į šią jurisprudenciją reikia atsižvelgti pagal Pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 3 dalį aiškinant jos 48 straipsnį) matyti, kad kiekvieno nusikaltimo padarymu kaltinamo asmens teisė į tai, kad jis būtų laikomas nekaltu ir kad kaltintojas įrodytų prieš jį pateiktus kaltinimus, nėra absoliuti, nes kiekvienoje teisės sistemoje taikoma faktinė arba teisinė prezumpcija, kuri pagal EŽTK iš esmės nedraudžiama, valstybėms tik tenka pareiga nustatyti protingas tokios prezumpcijos taikymo ribas, atsižvelgiant į bylos svarbą ir paisant teisės į gynybą (2004 m. spalio 19 d. EŽTT sprendimas *Falk prieš Nyderlandus*, CE:ECHR:2004:1019DEC006627301).
- 55 Nurodytame sprendime Europos Žmogaus Teisių Teismas pripažino, kad Nyderlandų kelių eismo kodekso 5 straipsnis atitinka nekaltumo prezumpcijos principą, nes asmuo, kuriam pagal šį straipsnį skirta bauda, gali užginčyti tokį sprendimą teisme, turinčiame neribotą jurisdikciją nagrinėti šį klausimą, ir kad vykstant tokiam procesui iš atitinkamo asmens neatimamos visos gynybos priemonės, nes jis gali pateikti argumentus, grindžiamus Kelių eismo kodekso 8 straipsniu.
- 56 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad Nyderlandų kelių kodekso 8 straipsnyje įtvirtinta, jog sprendimas, kuriuo skiriama administracinė nuobauda, panaikinamas, jeigu atitinkamos transporto priemonės registracijos numerio savininkas įrodo, kad trečiasis asmuo šią transporto priemonę naudojo prieš jo valią ir jis tinkamai negalėjo sukliudyti šiam naudojimui, arba pateikia pareiškimą, iš kurio matyti, kad pažeidimo, kuriuo kaltinamas, padarymo dieną jis nebebuvo šios motorinės transporto priemonės savininkas ar valdytojas.
- 57 Kadangi Nyderlandų kelių eismo kodekse numatyta atsakomybės prezumpcija gali būti nugincyta ir nustatyta, kad pagal Nyderlandų teisę Z.P. turėjo teisinį pagrindą reikalauti panaikinti pagrindinėje byloje nagrinėjamą sprendimą skirti baudą, šio kodekso 5 straipsnis negali būti kliūtis pripažinti ir vykdyti šį sprendimą.
- 58 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad pamatinio sprendimo 20 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip: kompetentinga vykdančiosios valstybės narės institucija negali atsisakyti pripažinti ir vykdyti sprendimą, kuriuo skirta finansinė bauda už kelių eismo taisyklių pažeidimus, jeigu tokia bauda skirta asmeniui, kurio vardu įregistruota atitinkama transporto priemonė, remiantis sprendimą priėmusios valstybės narės nacionalinės teisės akte numatyta atsakomybės prezumpcija, su sąlyga, kad ši prezumpcija gali būti paneigta.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 59 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, 7 straipsnio 2 dalies g punktas ir 20 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinami taip: jeigu sprendimas skirti finansinę baudą buvo įteiktas laikantis jį priėmusios valstybės narės nacionalinės teisės akto ir jame buvo informuota apie teisę jį apskusti ir apskundimo terminą, vykdančiosios valstybės narės institucija negali atsisakyti

pripažinti ir vykdyti šį sprendimą, su sąlyga, kad suinteresuotasis asmuo turėjo pakankamai laiko jį apskųsti, o tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas; tam neturi reikšmės tai, kad ši bauda skirta per administracinę procedūrą.

- 2. Pamatinio sprendimo 2005/214, iš dalies pakeisto Pamatiniu sprendimu 2009/299, 20 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip: vykdančiosios valstybės narės kompetentinga institucija negali atsisakyti pripažinti ir vykdyti sprendimą, kuriuo skirta finansinė bauda už kelių eismo taisyklių pažeidimus, jei tokia bauda skirta asmeniui, kurio vardu įregistruota atitinkama transporto priemonė, remiantis sprendimą priėmusios valstybės narės nacionalinės teisės akte numatyta atsakomybės prezumpcija, su sąlyga, kad ši prezumpcija gali būti paneigta.**

Parašai.